

MUZEJSKA ZBIRKA RUSKI KRSTUR, 1976

U izdanju Vojvodjanskog muzeja u Novom Sadu, Doma kulture Ruski Krstur i Društva za rusinski jezik i književnost iz Novog Sada objavljena je publikacija pod naslovom "Muzejska zbirka Ruski Krstur, 1976" kojom je dan sveobuhvatan pregled etnografije Rusina u Jugoslaviji. To je prvi pokušaj, dodajmo vrlo uspješan, u razvoju muzejske djelatnosti u Vojvodini da jedna muzejska zbirka dobije takvo izdanje, s karakterom naučnog priloga, koje se odnosi na proučavanje historijskog razvoja Rusina u Jugoslaviji, a napose na muzeološka istraživanja pokretnih kulturno-historijskih spomenika prikupljenih, sačuvanih i stručno prezentiranih u ovoj zbirci.

Katalog je podjeljen na šest poglavlja - o doseljavanju i migracijama Rusina, o privredi, stanovanju, nošnji, usmenom narodnom stvaralaštvu, jeziku i kulturnim institucijama - kojih je autor, mladi etnolog Vojvodjanskog muzeja Ljubomir M e d j a š i, ujedno i autor izložbe. O razvoju muzejske zbirke u Ruskom Krsturu piše Janko O l e j a r, nastavnik iz Ruskog Krstura. Saznajemo da je zbirka osnovana prije tri desetljeća. Prijedlog o osnivanju Zavičajnog muzeja usvojen je 1967. godine: tada su već postojali svi potrebni uvjeti za osnivanje nacionalnog historijsko-etnografskog muzeja rusinske narodnosti u SFRJ. Danas on djeluje kao odjeljenje Vojvodjanskog muzeja. U 1974. i 1975. godini Pokrajinska zajednica kulture Vojvodine izdvojila je namjenska sredstva za adaptaciju prostorija i uređenje stalne izložbe muzejske zbirke u Ruskom Krsturu. Uz stručnu pomoć Etnološkog od-

jeljenja Vojvodjanskog muzeja postavljene su potrebne vitrine, pano i postamenti i izloženi najreprezentativniji eksponati koji prikazuju historijski razvoj Ruskog Krstura, "matice Rusina", najvećeg mjesta s pretežno rusinskim stanovništvom, razvojni put od doseljenja Rusina u ove krajeve pa preko tradicionalne narodne materijalne i duhovne kulture do NOB-a i socijalističke izgradnje. Ta muzejska zbirka danas posjeduje fond od oko tisuću predmeta koji po svojoj namjeni, vrsti materijala od kojega su napravljeni i načinu izrade čine nekoliko manjih cjelina. Najveći je broj predmeta iz Ruskog Krstura, a zatim iz Kucura, Djurdjeva, Mikluševca i drugih mjesta. Gotovo polovica predmeta prikupljena je poklonima mještana, a ostali su otkupljeni sredstvima dobivenim od Mjesne zajednice i Pokrajinske zajednice kulture Vojvodine.

Muzejska zbirka nalazi se u Domu kulture, vrlo značajnoj prosvjetnoj i kulturnoj instituciji /nosilac Ordena zasluge za narod sa srebrnom zvijezdom, Republičke nagrade "Vuk Karadžić" za 1975. i dr./.

Izložba je suradnjom Vojvodjanskog muzeja, Doma kulture Ruski Krstur i Istorijskog arhiva iz Sombora kompletirana i muzeološki riješena 1975. godine.

Kataloški pregled zbirke nalazi se na kraju kataloga, a napisali su ga Marija B a n s k i, Branislava Stefanić- I d v o r e a n i Ljubomir M e d j a š i.

Ova izvanredno korisna edicija s pregledom etnografije Rusina može poslužiti i kao priručnik za objektivno informiranje - u odgojno-obrazovnim procesima- o historiji zavičaja, i za veću popularizaciju ovog specifičnog fonda materijalne kulture Rusina u Jugoslaviji.

Katalog je luksuzno opremljen; tiskan je na 136 stranica, na usporednom hrvatskosrpskom i rusinskom jeziku, i sadrži oko 40 vrlo kvalitetnih ilustracija /kolor i crno-bijelih/. Uredio ga je širi redakcijski odbor, a glavni je urednik Milan Vranić. Fotografije su iz fototeka Vojvodjanskog muzeja i Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Novi Sad, a dijelom su radovi Ivice Segedija i Ljubomira Medjaša.

Time je Vojvodjanski muzej nastavio vrlo korisnu ediciju, započetu knjigom etnologa Vojvodjanskog muzeja Mirjane Maluckov o nošnjama Rumunja u Banatu.